

**Бруно Абданк Абаканович – видатний
винахідник, вчений у галузі математики і
електротехніки (за матеріалами персональної
віртуальної виставки)**

РЖЕУСЬКИЙ А. В.

Львів, Україна

Анотація

У публікації розкрито аспект популяризації фонду Науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка». Експозиція доробку вітчизняних вчених здійснюється шляхом нового інформаційного сервісу – віртуальної виставки як інноваційної форми роботи сучасного бібліотечного інституту.

Ключові слова: *бібліотека, фонд, віртуальна виставка, популяризація.*

Abstract

The aspect of promotion of the collection of Lviv Polytechnic National University Scientific Library is proposed. The exposure of the works of domestic scientists is carried out by a new information service – virtual exhibition as an innovative form of modern library institution.

Keywords: *library, collection, virtual exhibition, promotion.*

Однією з традиційних форм бібліотечної діяльності, що переживає епоху модернізації і адаптації до дистанційного обслуговування користувачів є виставкова робота[1]. Цей напрям роботи реорганізовується у створення віртуальних книжкових виставок.

Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства

2013

Робота у віртуальному просторі дозволяє ширше використовувати наступні види інформації: бібліографічну, фактографічну, інформаційну, мультимедійну. Віртуальна виставка презентує зовнішній вигляд документа, бібліографічний опис і анотацію, а також додаткові дані – оцифрованні витяги з книги, рецензії, відгуки.

Віртуальні виставки призначені виконувати наступний ряд завдань:

- популяризувати книжковий фонд;
- зацікавити тематикою;
- презентувати певні книги;
- надавати можливість звернутися до інших ресурсів за темою, розміщених у мережі Інтернет.
- подати у текстовому форматі додаткову інформацію про документ[2].

Створенню **віртуальної (онлайнової, електронної)** виставки активно сприяє застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Її безумовною перевагою є те, що це – не обмежений у часі та обсязі захід, який реалізується за рахунок Інтернет-технологій, у межах яких бібліотека має можливість розмістити текстову інформацію, графічне, аудіо- або відеозображення експонатів, що розкривають зміст виставки[3, С. 37–38].

Впродовж останніх років працівники НТБ Львівської політехніки активно створюють віртуальні виставки та розміщують на сайті бібліотеки. Проте традиційна виставка є актуальною й донині. На сьогоднішній день на сайті вже розміщено 19 віртуальних виставок.

Виставки носять характер персональних та тематичних. Специфікою віртуальних персональних виставок є те, що вони укладаються до знаменних дат вчених, професорів Національного університету "Львівська політехніка".

Одна з таких віртуальних виставок присвячена 160-річчю від дня народження **Бруно Абданк Абакановича**.

Контент виставки розподілено на декілька розділів: біографічні відомості; Б. Абаканович – винахідник у галузі електротехніки; науково-популяризаторська діяльність ученого; наукові праці Б. Абакановича, які зберігаються у фондах науково-технічної бібліотеки Львівської політехніки; наукові праці; література про вченого.

Перший розділ представляє біографію Б. А. Абакановича з акцентуванням на його причетності до діяльності Львівської політехніки.

Абаканович Абданк Бруно народився 6 жовтня 1852 р. у Вількомежі. Походить зі старовинного татарського роду, що оселився декілька років тому в Литві. Закінчив Ризький політехнічний інститут за фахом інженера шляхів і мостів. У 23 роки захистив дисертацію[4, С.13–15].

Б. А. Абаканович працював у Технічній академії у Львові з 1875 до 1881 р., спершу – на посаді доцента механіки на кафедрі нарисної статички і будівельної механіки. У цей період він опублікував свою працю „Linia elastyczna i jej zastosowanie do belki ciągłej”, розпочав розробку та удосконалення конструкцій приладів.

Б. Абаканович – винахідник у галузі електротехніки

За його участі 7 жовтня 1877 р. у Львівській політехніці відбулася перша на теренах Австро-Угорської монархії публічна лекція із демонстрацією нового винаходу – телефону. В актовій залі Головного корпусу читав лекцію доцент Роман Гостковський, в будинку відділення хімії – доцент Бруно Абданк Абаканович. Ця демонстрація переконала присутніх, що можна розмовляти на відстані. Зала головного корпусу була з'єднана двома мідними дротами з амфітеатральною аудиторією будинку відділення хімії[5, С.12–13].

Б. А. Абаканович зробив багато винаходів у галузі будови котушок до динамоелектричних машин, електричний дзвінок для залізничної сигналізації, електричні лампи нового типу, математичні прилади та інструменти для креслення складних кривих.

Свої наукові пошуки в області фізики, електроакустики, електротехніки, телефонії, Б. Абаканович вів в близький співпраці з визначним вченим, доцентом Львівського університету Ю. Охоровичем.

Науково-популяризаторська діяльність ученого

Науковою діяльністю коло інтересів дослідника не обмежувалося. З ім'ям Бруно Абакановича пов'язана діяльність часопису "Towarzysz Pilnych Dzieci" ("Товариш сумлінних дітей") – періодичного видання для молоді Галичини, де друкувались літературні, науково-популярні публікації з історії та природничих наук.

У листопаді 1877 р. під час проведення у Львові Державної рільничо-промислової виставки майже щоденно видавався безкоштовний додаток до "Tygodnia..." під назвою "Wystawa Krajowa Rolnicza i Przemysłowa" ("Державна рільнича і промислова виставка"). Його головним редактором був Б. Абаканович[7, с.4].

З 1878 р. до останніх днів свого життя вів рубрику наукових природничих і промислових хронік у варшавському журналі «Атенеум» – органі товариства природознавців імені Коперника.

Його статті публікували в польському журналі «Kosmos. Problemy Nauk Biologicznych» («Космос» 1876 р.) з метою наукової популяризації природознавства і техніки[7, с.2]. Редагував додаток до цього журналу – «Тиждень».

Наукові праці Б. Абакановича, які зберігаються у фондах Науково-технічної бібліотеки Львівської політехніки

Впродовж всього періоду роботи у Львівській політехніці Б. Абаканович подавав свої праці для публікації у низку наукових журналів, в яких представляв результати своїх досліджень.

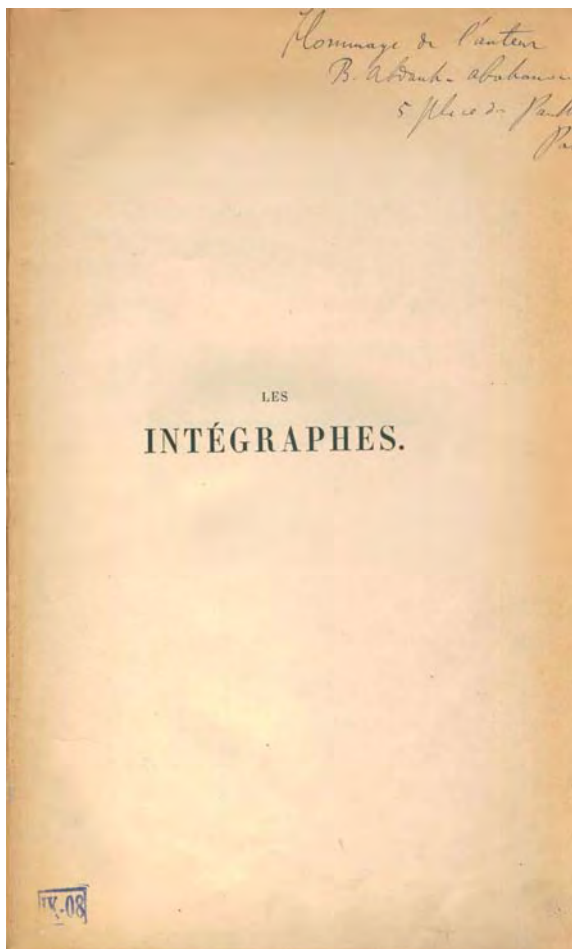

Рис. 1. Видання з дарчим підписом автора

Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства
2013

Доробок вченого є значним і налічує велику кількість праць із галузі електротехніки (<http://library.lp.edu.ua/node/277>).

У фондах Науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка» зберігаються декілька праць видатного вченого, що вийшли друком у 1880–1889 рр.

Переважно ці праці присвячені інтегратору – пристрою для вимірювання полів, обмежених довкола кривою, винайдений вченим у 1879 році[6, с.8]. Винахід був визнаний Паризькою Академією наук.

Зокрема, слід підкреслити, що дві праці були передані безпосередньо самим вченим бібліотеці як дарунок.

На авантитулі одного з видань міститься маргінальний запис, що це підтверджує. У записі зазначено: “*З повагою, Б. Абданк Абаканович, Париж*”.

У 1881 р. Б. А. Абаканович переселився до Парижа, де заснував електротехнічну лабораторію, і саме в цій галузі інженер здобув світове визнання[8, с. 223.].

Таким чином, віртуальна виставка, присвячена визначному винахіднику, вченому у галузі математики і електротехніки, здобутки якого важко переоцінити й на сьогоднішній день, засвідчила, що Львівська політехніка може пишатися значними досягненнями у цій галузі. Віртуальна виставка, як нова послуга та компонента роботи університетської книгозбірні, дає можливість донести до сучасного суспільства інтелектуальний капітал, накопичений впродовж десятиліть, розкрити доробок та популяризувати вітчизняну науку.

Список використаних джерел:

1. Моїсєєва С. А. Віртуальна книжкова виставка в бібліотеці – Режим доступу : http://www.library.lg.ua/ukr/kollegam_metod.php?filename=2011_03_14_10_45_24.html&name
2. Книжкова виставка: сучасні тенденції. – Режим доступу : <http://zounb.zp.ua/node/620>

3. Кудря Л. Віртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів / Л. Кудря // Бібліотечна планета. – 2009. – №1. – С. 37–39.
4. Абаканович Абданк Бруно // М. І. Буцко Відомі вчені Державного університету «Львівська політехніка». 1844–1994 : біогр. довід. – Л. : Вид-во Держ. ун-ту «Львів. політехніка», 1994. – 255 с.
5. Абаканович Абданк Бруно : [про нього] // Національний університет "Львівська політехніка" : [істор. вид.] / [редкол.: Ю. Я. Бобало (голова), А. Г. Загородній (заст. голови), В. А. Павлиш, З. Г. Піх, Я. О. Величко, Р. Д. Зінкевич, А. І. Кос, М. А. Серб]. – К. : Логос Україна, 2009. – С. 448 с.
6. Белоус І. О. Видатні вчені-математики Львівської політехніки (1844–1939) : бібліогр. покажч. / І. О. Белоус ; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Наук.-техн. б-ка. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2011. – 100 с.
7. Самотий Р. Внесок учених Львівської політехніки у становлення і розвиток технічної журналістики другої половини ХІХ – початку ХХ ст. у Галичині [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2261/1/%D0%B7%D0%B111.pdf>
8. Bruno Abakanowicz : [nekrolog] // Czas. Techn. – 1900. – Rocz. 18, № 17. – S. 223.